

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ

Кнеза Милоша 20, 11000 Београд

**УПУТСТВО О НАЧИНУ СПРОВОЂЕЊА
ПРОГРАМА ПОДРШКЕ МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЋИМА
ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2021. ГОДИНИ**

Увод

У овом документу су дате детаљне информације потенцијалним корисницима о Програму подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години (у даљем тексту: Програм), па из тих разлога молимо да га пажљиво прочитате како би, на најбољи начин, разумели предмет подршке, као и све услове, права и обавезе које проистичу из Програма.

1. Основни подаци о Програму

Укупна средства за реализацију овог Програма износе 1.550.000.000,00 динара. Неутрошена средства која ће бити утврђена извештајем Развојне агенције Србије о реализацији Програма из 2020. године, а која су пренета Развојној агенцији Србије у складу са Уредбом о утврђивању програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2020. години („Службени гласник РС”, бр. бр. 5/20 и 66/20), користиће се у 2021. години за субвенционисање набавке опреме малим предузећима у складу са овим програмом. Јавни позив је отворен док се средства из Програма не утроше односно док укупан износ позитивних одлука о додељивању бесповратних средстава не досегне лимит од 98% од укупног буџета. Информација о затварању јавног позива ће бити објављена на сајту Министарства: www.privreda.gov.rs, Развојне агенције: www.ras.gov.rs, а моћи ће и директно да се добије у банкама и лизинг компанији.

1.1. Предмет Програма је суфинансирање до 25% нето трошкова набавке опреме привредних субјеката, при чему је обавеза привредног субјекта да при куповини учествује са 5% нето вредности, а остатак обезбеди из повољнијих кредита пословних банака и средстава финансијског лизинга лизинг компаније – партнера у реализацији овог Програма.

Програм спроводи Министарство привреде (у даљем тексту: Министарство) у сарадњи са Развојном агенцијом Србије (у даљем тексту: Развојна агенција) и одабраним пословним банкама и лизинг компанијама.

Услови финансирања привредних субјеката у оквиру Програма биће објављени на сајту министарство приликом објаве Јавног позива за учешће привредних субјеката.

1.2. Корисници бесповратних средстава

Корисници бесповратних средстава могу бити:

- 1) правна лица, регистрована у Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: АПР) као привредна друштва, или задруге, која су разврстана на микро, мала и средња правна лица у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 73/19) према финансијским извештајима за 2019. годину, као и
- 2) предузетници регистровани у АПР.

Услов да задруга користи средства Програма јесте да је задруга ускладила своја акта, органе и пословање са Законом о задругама („Службени гласник РС”, број 112/15) и да се подвргла задружној ревизији у последње две године.

Провера испуњености услова да привредни субјекат спада у групу микро, малих или средњих правних лица разврстаних према финансијском извештају за 2019. годину, обавља се аутоматски на основу података АПР преузетих преко web сервиса АПР.

2. Намена бесповратних средстава и дозвољене делатности

Средства опредељена Програмом намењена су за суфинансирање набавке:

1. нове опреме директно укључене у процес производње разменљивих добара и то:
 - 1.1 производне опреме и/или машина;
 - 1.2 транспортно-манипулативних средстава укључених у процес производње и унутрашњег транспорта;
 - 1.3 делова, специјализованих алата за машине;
 - 1.4 машине и опрема за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње;
2. нове опреме за извођење грађевинских радова и то:
 - 2.1 грађевинске механизације за потребе обављања грађевинских радова.

Привредни субјект који се бави грађевинском делатношћу не може по овом Програму да набави опрему директно укључену у процес производње разменљивих добара (сем уколико не докаже да се бави и производном делатношћу). Изузетно, привредни субјект који се бави грађевинском делатношћу може по овом програму да набави (поред грађевинске механизације) компресор/агрегат. Такође, привредни субјект који се бави производном делатношћу не може по овом Програму да набави опрему за извођење грађевинских радова (сем уколико не докаже да се бави и грађевинском делатношћу). Изузетно, привредни субјект који се бави производном делатношћу може по овом програму набавити опрему неопходну за уграђивање/монтажу сопствених производа.

Под производном опремом и/или машинама у смислу овог Програма сматра се поред осталог и **рачунарска опрема** и **софтвер** само уколико представљају интегрисани део производне опреме или грађевинске механизације чији су трошкови посебно исказани на профактури.

Под транспортно-манипулативним средствима укљученим у процес производње и унутрашњи транспорт у смислу овог Програма сматрају се: виљушкар, телехндлерим, мосни кранови, утоваривачи и друга манипулативна средства која се користе искључиво у кругу фабрике.

Под делови и специјализованих алата за машине, предмет набавке по овом Програму, не могу да буду ручни алати.

Под машинама и опремом за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката сопствене производње, у смислу овог Програма, сматрају се:

- 1) алтернативни системи у производњи топлотне и електричне енергије за потребе производног погона (соларни панели, постројења на природан гас, котлови на пелет и гас, геотермалне пумпе, грејни системи на биомасу, као и припадајућа инсталација за ову опрему);
- 2) специфичне машине и опрема за еколошку заштиту земље, ваздуха и воде (системи за прераду отпадних вода, филтери и системи за пречишћавање издувних/отпадних гасова, воде...).

Под машинама и опремом за енергетску и еколошку ефикасност се у смислу овог Програма, не сматра набавка материјала за топлотну изолацију производног погона, замена столарије, замена конвенционалне ЛЕД расветом. Такође, изградња мини хидро електрана и ветроелектрана се не сматра алтернативним системом за потребе производње енергије, у смислу овог Програма.

Средствима Програма се може финансирати куповина машина и опреме за потребе енергетске и еколошке ефикасности, али не и радови за уградњу/монтажу исте,

транспортни трошкови и сви други трошкови који се иначе не могу финансирати средствима овог Програма (ови трошкови не могу бити приказани на профактури).

Под грађевинском механизацијом подразумевају се следеће грађевинске машине:

- Машине за ископ, утовар и разастирање (као што су багери, дозери, грејдери, скрепери, утоваривачи, финишери, булдожери...);
- Машине за збијање тла (као што су ваљци, вибро ваљци, јежеви, вибро плоче...);
- Машине за пренос и дизање (као што су торањски кран, дерик кран, портални кран, кабл кран- жичара, аутодизалица, лифт, платформа, ...);
- Машине за транспорт и вучу (као што су кипери за превоз расутог материјала, дамperi, истоваривачи позади, транспортне траке...);

Под грађевинском механизацијом подразумевају се и друге грађевинске машине и опрема директно укључене у извођење грађевинских радова (као што су скеле, оплате...).

Машине као што су фабрике бетона, асфалтне базе, аутомешалице, пумпе за бетон, погони за израду префабрикованих бетонских елемената, погони за израду арматурних склопова, могу по овом програму да набаве привредни субјекти који се баве **грађевинском делатношћу и привредни субјекти који се баве производњом грађевинских производа**, јер имају карактеристике и производне опреме и грађевинске механизације.

Средства за реализацију Програма се не могу користити за:

- 1) порез на додату вредност (у даљем тексту: ПДВ);
- 2) покривање трошкова који су у вези са набавком опреме као што су: царински и административни трошкови, трошкови транспорта, шпедиције, складиштења и манипулације, монтаже и инсталирања опреме, обуке и др;
- 3) покривање трошкова који су у вези са одобравањем и спровођењем банкарског кредита, односно финансијског лизинга, као што су трошкови: обраде захтева, камате, трошак кредитног бироа за корисника, уписа залог у Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: АПР), осигурања покретности, курсних разлика и сл;
- 4) рефундацију средстава за већ набављену (авансирану, плаћену или испоручену) опрему;
- 5) зајмове и рате за отплату кредита, као и за репрограм кредита;
- 6) набавку опреме коју подносилац захтева за доделу бесповратних средстава сам производи;
- 7) остале трошкове који нису у складу са наменом Програма.

Опрема не сме да буде испоручена нити плаћена делимично или у целости пре датума доношења решења о додели бесповратних средстава.

Опрема која је предмет Програма, односно за чију се набавку додељују бесповратна средства, не може бити купљена од физичког лица, осим ако је продавац опреме предузетник.

3. Висина средстава која су на располагању корисницима

Привредни субјекти који задовоље услове Програма и којима банке, односно лизинг компанија укључене у реализацију Програма, условно одобре кредит односно финансирање могу остварити право на суфинансирање до 25% нето вредности набавке опреме која се набавља. Привредни субјекат је у обавези да обезбеди учешће у висини 5% нето вредности опреме која се набавља, док ће се преосталих 70% нето вредности опреме обезбедити из кредита пословних банака или финансијског лизинга лизинг компаније укључених у спровођење овог Програма. Износ одобрене бесповратне

помоћи у висини до 25% од нето вредности опреме која се набавља не може бити мањи од 500.000,00 динара, нити већи од 5.000.000,00 динара.

Постоје следећа ограничења у погледу висине бесповратних средстава која се може доделити привредном субјекту у односу на број запослених на неодређено време на дан 31. децембра 2020. године по евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања(у даљем тексту: ЦРОСО):

1 запослен - до 1 милион РСД. Максимална укупна нето вредност опреме која се набавља не може да буде већа од 4 милиона РСД.

2 - 5 запослена - до 2,5 милиона РСД. Максимална укупна нето вредност опреме која се набавља не може да буде већа од 10 милиона РСД.

6 и више запослених - до 5 милиона РСД.

У случају када привредни субјекат има више од 6 запослених и када је укупна нето вредност опреме која се набавља виша од 20.000.000,00 динара, корисник може да финансира разлику већим сопственим учешћем или да за овај износ увећа кредитни захтев код банке односно захтев за финансијски лизинг код лизинг компаније. **Ни у једном другом случају корисник не може да обезбеди учешће више од 5% нето вредности опреме.**¹

Процент учешћа бесповратних средстава Министарства у трошковима набавке производне опреме, одређиваће се у односу на нето цену из достављене профактуре/предуговора.

Нето вредност је набавна цена опреме исказана у профактури/предрачуна/предуговору, која не укључује трошкове ПДВа, транспорта као ни било које друге трошкове који су у вези са набавком и пуштањем опреме у рад.

Привредни субјекти морају и да обезбеде средства у висини ПДВ-а исказаног по профактури. Банке могу увећати износ кредита у висини ПДВ-а на захтев привредног субјекта. Лизинг компаније могу укључити финансирање ПДВ-а, на захтев привредног субјекта.

Средства одобрене бесповратне помоћи ће се исплатити:

1) у случају кредита на наменски рачун привредног субјекта отворен код пословне банке код које му је одобрен кредит.

2) у случају финансијског лизинга на наменски рачун лизинг компаније отворен код пословне банке коју одреди лизинг компанија.

4. Услови за учешће у Програму

Право учешћа у Програму имају привредни субјекти из тачке 1.2. овог упутства који испуњавају следеће услове:

1) да су преко једне од банака или лизинг компанија укључених у реализацију овог Програма доставили у електронском облику:

- попуњен, електронски потписан образац - Захтев за доделу бесповратних средстава и образац - Изјава о испуњености услова са потребном документацијом којом доказују услове из овог одељка;

- профактуру/предрачуна/предуговор/понуду не старију од дана објављивања јавног позива, на којој је обавезно наведено да је опрема која се набавља нова;

- слику опреме са профактуре;

¹ Скрећемо пажњу корисницима који желе да обезбеде веће учешће, да ова могућност постоји у оквиру Програма подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у 2021. за који ће Јавни позив бити објављен на сајту министарства.

- доказ за обављање делатности за коју се набавља опрема, и то: изјаву законског заступника друштва под пуном кривичном и материјалном одговорношћу да се привредни субјекат бави делатношћу за коју набавља опрему, слике погона постојећих машина/ слике грађевинске механизације, картице основних средстава за њих, три фактуре за испоручен сопствени производ односно у случају привредних субјеката који се баве грађевинском делатношћу 3 рачуна/привремене/окончане ситуације за извршене радове, из претходне две године;

2) да су уписани у регистар АПР најкасније 31. децембра 2019. године;

3) да нису разврстани као велико правно лице у складу са Законом о рачуноводству према финансијским извештајима за 2019. годину;

4) да над њима није покренут стечајни поступак или поступак ликвидације;

5) да су измирили доспеле обавезе јавних прихода;

6) да су у већинском приватном власништву;

7) да нису у групи повезаних лица у којој су неки од чланова велика правна лица, као и да сва повезана лица нису примила државну помоћ по овом Програму;

8) да су привредна друштва, задруге и предузетници, према евиденцији ЦРОСО о броју радника на дан 31. децембар 2019. године имали најмање једног запосленог на неодређено време;

9) да није смањено број запослених више од 10% у односу на број запослених на неодређено време на дан 31. децембра 2020. године по евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања;

10) да не обављају производњу и промет било ког производа или активности, које се према домаћим прописима или међународним конвенцијама и споразумима, сматрају забрањеним, или ону делатност за коју није дозвољена додела државне помоћи, односно да обављају неку од следећих дозвољених делатности:

- дозвољене шифре делатности за набавку опреме директно укључене у процес производње разменљивих добара, наведене у одељку 3. НАМЕНА СРЕДСТАВА, под редним бројем 1, 2, 3. и 4. су:

1. Сектор Ц - Прерађивачка индустрија: све осим шифре 1200 - Производња дуванских производа, 1820 - Умножавање снимљених записа, 19 - Производња кокса и деривата нафте, 2051 - Производња експлозива, 2060 – Производња вештачких влакана, 2410 - Производња сировог гвожђа, челика и феролегура, 2446 - Производња нуклеарног горива, 2540 - Производња оружја и муниције, 304 - Производња борбених војних возила;
2. Сектор Е - Снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности: дозвољена само шифра 3832 Поновна употреба разврстаних материјала;
3. Сектор И - Услуге смештаја и исхране: дозвољена само шифра 5621 Кетеринг;
4. Сектор М - Стручне, научне, иновационе и техничке делатности: дозвољене шифре 7112 Инжењерске делатности и техничко саветовање, 7120 Техничко испитивање и анализе.

- дозвољене шифре делатности , за набавку опреме за извођење грађевинских радова, наведене у одељку 3. НАМЕНА СРЕДСТАВА, под редним бројем 1. су:
Сектор Ф - Грађевинарство све осим: 4110 Разрада грађевинских пројеката.

11) да привредни субјекти који обављају грађевинску делатност поседују сопствену грађевинску оперативу;

12) да испуњавају све услове дефинисане у одељку 3. НАМЕНА СРЕДСТАВА;

13) да у текућој фискалној години и у претходне две године (односно у 2021, 2020. и 2019. години) заједно са повезаним лицима нису примили државну помоћ и de minimis

помоћ чија би висина, заједно са траженим бесповратним средствима, прекорачила износ од 23.000.000,00 динара;

14) да нису у тешкоћама према следећој дефиницији:

Привредни субјект у тешкоћама је привредни субјект који није способан да сопственим средствима, средствима својих власника/акционара или поверилаца или средствима из других извора на тржишту спречи губитке и који би, без интервенције државе, краткорочно или средњорочно, угрозили његов опстанак;

Привредни субјект је у тешкоћама:

– ако је одговорност за његове дугове ограничена, а изгубио је више од половине основног капитала, од чега је у последњих 12 месеци изгубио више од четвртине основног капитала;

– ако најмање једно лице неограничено одговора за његове дугове, а у финансијским извештајима приказано је да је његов капитал смањен за више од половине, од чега је у последњих 12 месеци изгубљено више од четвртине капитала;

– ако испуњава услове за отварање стечајног поступка;

Привредни субјект је у тешкоћама и ако није испуњен ни један услов из става 1. ове тачке, ако постоје очигледни показатељи који указују на то да је у тешкоћама, као што су: раст губитака, смањење укупног прихода, раст залиха, вишак капацитета, смањење новчаних токова, раст дуга, пораст трошкова камата и пад или нулта нето вредност имовине. У највећим тешкоћама је привредни субјект који је неспособан за плаћање (инсолвентан) или над којим је отворен стечајни поступак;

Привредни субјект који је основан пре мање од три године не сматра се привредним субјектом у тешкоћама, изузев ако је реч о малом или средњем привредном субјекту који испуњава услове за отварање стечајног поступка;

15) да се на основу расположивих информација може закључити да подносилац захтева и сва повезана лица имају добру пословну репутацију а реализација инвестиције не носи репутациони ризик;

16) опрема се може набавити само од кредибилног добављача који је произвођач опреме, увозник или дистрибутер опреме; Уколико је опрема домаћег порекла мора бити набављена директно од произвођача.

17) привредни субјект испуњава све услове из важећих прописа који се односе на обављање предметне делатности, укључујући прописе у области заштите животне средине, радног законодавства и безбедности на раду.

18) да је привредни субјект испоштовао преузете обавезе, уколико је био корисник програма из претходних година.

4.1. Провера испуњености услова

Провера испуњености услова под бројем 1) обавља се током самог креирања захтева односно прослеђивања у министарство.

На профактури/понуди/предуговору мора обавезно бити наведено да је опрема НОВА.

Набавна цена опреме на профактури/предрачуну/предуговору домаћих добављача мора бити исказана у динарима. У случају набавке производне опреме из иностранства, нето вредност исказана у страној валути на профактури/понуди/предуговору, прерачунава се према средњем курсу Народне банке Србије на дан издавања профактуре. Овај обрачун се врши аутоматски у оквиру

оперативног система министарства, која је повезана са курсном листом Народне банке Србије.

Уколико се за опрему која је предмет захтева уместо профактуре/понуђе/предуговора достави отпремница/рачун иста се не могу прихватити јер се у том случају сматра да је опрема већ набављена/плаћена/испоручена.

Код достављања изјаве законског заступника друштва под пуном кривичном и материјалном одговорношћу да се привредни субјекат бави грађевинском/производном прецизирање врсту производње/грађевинских радова која се обавља и за коју се купује опрема;

Картице основних средстава које се прилажу треба да буду на дан 31.12.2020. године.

Приликом достављања три фактуре за испоручен сопствени производ односно у случају привредних субјеката који се баве грађевинском делатношћу три рачуна/привремене/окончане ситуације за извршене радове, из претходне две године, укупна вредност приложених рачуна треба да буде у складу са висином тражених бесповратних средстава (потребно је да рачуни буду на што је могуће веће износе).

Провера испуњености услова под бројем 2), 3) и 6) обавља се у оквиру оперативног система министарства, а на основу података АПР преузетих преко web сервиса АПР.

Огранак страног правног лица које је регистровано у АПРу не може да конкурише по овом програму.

Испуњеност услова под бројем 4), 7), 13), 14), делимично 15) и 17) се потврђује потписивањем Изјаве-Обрасца 2 од стране законског заступника друштва. Банка /лизинг компанија и Комисија задржавају право на додатну проверу тачности података са Изјаве-Обрасца број 2 коју је потписао законски заступник друштва.

Услов да повезаним лицима нису већ одобрена средства по овом Програму подразумева да повезано лице није користило средства по Програму подршке малим и средњим предузећима у 2021. години.

Провера испуњености услова под бројем 5) обавља се у оквиру оперативног система министарства, а на основу података пореске управе преузетих преко web сервиса Пореске управе. Пореске обавезе привредног субјекта морају бити измирене у тренутку попуњавања захтева, што проверава банкарски службеник. Уколико пореске обавезе нису измирене захтев не може бити прослеђен на Комисију.

Провера испуњености услова под бројем 8) и 9) обавља се у оквиру оперативног система министарства, а на основу података Централног регистра обавезног социјалног осигурања преузетих преко web сервиса ЦРОСО.

Код провере услова да су привредна друштва, задруге и предузетници, према евиденцији ЦРОСО о броју радника на дан 31. децембар 2019. године имали најмање једног запосленог на неодређено време, проверава се и испуњеност овог услова на дан 31. децембар 2020. године. Ово је битно због висине бесповратних средстава која се може доделити привредном субјекту као и због провере испуњености услова под бројем 9). Наглашавамо да је **предузетник обавезан да на ове датуме има бар једног запосленог радника на неодређено време**, поред тога што је сам обвезник обавезног социјалног осигурања по некој основи у истом привредном субјекту. Основ осигурања који ће се проверавати путем сервиса јесу следеће шифре осигурања: 101,109 и 207. Остале шифре осигурања се неће сматрати релевантним приликом доказивања овог услова.

Испуњеност услова под бројем 10) и 11) утврђује Комисија на основу достављеног доказа о обављању дозвољене делатности привредног субјекта, а које су прописане Програмом.

Уколико се претежна шифра делатности привредног субјекта разликује од делатности за коју се су достављени докази о обављању и за коју се купује опрема, Комисија задржава право да не одобри предметни захтев.

У случају да се привредни субјект бави изнајмљивањем грађевинске механизације са руковаоцем, уместо три окончане ситуације, признају се фактуре изражене у кубним метрима или на сат, само ако је на њима наглашено да се механизација изнајмљује са руковаоцем.

Под грађевинским радовима се у смислу овог Програма не подразумевају радови на вађењу песка/шљунка из река без обзира што се то односи на чишћење пловног пута. Такође, ни чишћење снега или чишћење путева се не сматра грађевинским радовима у смислу овог Програма.

Испуњеност услова под бројем 12) утврђује Комисија на основу делатности привредног субјекта, која је дозвољена програмом, профактуре и слике опреме која се набавља.

У циљу провере испуњености услова под бројем 16), Комисија утврђује испуњеност овог услова и може затражити допуну документације у виду доказа за добављача. Кредибилни добављач - **произвођач** је онај за кога се на основу јавно доступних информација или информација доступних из базе добављача (коју води Министарство привреде на основу реализације програма из претходних година,) може закључити да се бави производњом тражене опреме. У супротном Комисија задржава право да тражи допуну документације и то:

- 1) изјава са образложењем да је произвођач опреме;
- 2) слике производног погона;
- 3) копије три фактуре за опрему испоручену у претходне две године, сличне вредности или намене.

Кредибилни добављач- **увозник/дистрибутер** опреме је онај за кога се на основу јавно доступних информација или информација доступних из базе добављача (коју води Министарство привреде на основу реализације програма из претходних година) може закључити да се бави увозом/дистрибуцијом опреме. У супротном Комисија задржава право да тражи допуну документације и то:

- 1) изјава са образложењем да је увозник/дистрибутер опреме;
- 2) копије три фактуре за опрему испоручену у претходне две године, сличне вредности или намене.
- 3) у случају увозника/ дистрибутера потребно је доставити и изјаву о земљи порекла опреме и назив произвођача.

У циљу провере испуњености услова под бројем 18), Комисија утврђује испуњеност овог услова на основу јавно доступних информација или информација доступних из базе коју води Министарство привреде на основу реализације програма из претходних година.

Министарство, Развојна агенција и пословна банка односно лизинг компаније не сnose одговорност уколико добављач по уплати средстава не испоручи робу, те се привредним субјектима саветује да воде рачуна и са дужном пажњом бирају добављача.

Ради потпунијег сагледавања испуњености критеријума, **Комисија може да затражи додатну документацију**, појашњења предлога и изврши накнадну верификацију поднете документације. Комисија ће додатну документацију од привредног субјекта за поднет захтев затражити преко банке/лизинг компаније .

Банка/лизинг компанија је обавезна да информацију о потребној допуни документације достави клијенту најкасније наредног дана по добијању и то

електронским путем како би Комисија имала могућност да провери датум када је привредни субјекат обавештен, с обзиром на дефинисан рок за достављање тражене допуне.

Привредни субјект је дужан да је достави додатну документацију преко одабране банке/лизинг куће најкасније 15 дана од дана првог разматрања предметног захтева на седници Комисије. Уколико се тражена допуна документације не достави у овом року, Комисија ће решењем одбацити захтев. Путем оперативног система министарства, а које користе банке/лизинг куће, биће могуће пратити да ли је тражена допуна стигла благовремено.

5. Начин пријављивања потенцијалних корисника

Захтев за доделу бесповратних средстава се подноси истовремено са захтевом за кредит или финансијски лизинг експозитури/филијали једне од пословних банака или лизинг компанији које учествују у реализацији Програма.

Привредни субјекти могу поднети само један захтев за доделу бесповратних средстава за набавку опреме код једне банке или лизинг компаније. Други захтев за доделу бесповратних средстава и захтев за кредит или финансијски лизинг код друге банке или лизинг компаније је могуће поднети тек након пријема обавештења да је привредном субјекту одбијен првобитан захтев.

Како су услови финансирања различити код свих банака и лизинг компанија партнера, Министарство препоручује да привредни субјекти пре подношења захтева размотре понуђене услове свих банака и лизинг компанија, које учествују у реализацији овог Програма, а који се налазе у прилогу овог упутства.

Електронско подношење захтева

Министарство привреде је за потребе реализације Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме развило **апликацију у оквиру софтверског система** која подржава процесе пријема и обраде Захтева за доделу бесповратних средстава потенцијалних корисника у електронском облику. Опредељење министарства је да путем дигитализације процес доделе бесповратних средстава максимално олакша корисницима, избаци папир, скрати време потребно за доделу бесповратних средстава као и да могућност људске грешке приликом попуњавања и обраде Захтева за доделу бесповратних средстава сведе на минимум.

Пријем и унос захтева врше овлашћене особе банака/лизинг компанија које учествују у програму коришћењем одговарајуће веб апликације, која је саставни део софтверског система Министарства (крајњи корисник нема директан приступ апликацији).

Постоје 2 основна начина на које заинтересовани корисник може поднети захтев, и то:

1. Без одласка у пословницу банке/лизинг компаније (из фирме)

Корисник попуњава податке у електронској форми -**Подаци за захтев**, коју заједно са осталом документацијом шаље електронском поштом службенику банке/лизинг компаније (ова форма се не потписује). Алтернативно, уместо попуњавања форме, корисник потребне податке може дати службенику банке и путем телефона.

Након што службеник унесе потребне податке у апликацију, биће формиран - **Захтев за доделу бесповратних средстава** у пдф формату, који службеник електронском поштом враћа назад кориснику. Корисник треба да провери податке у захтеву, потпише га квалификованим електронским потписом, као и **образац - Изјава о испуњености услова**, и електронском поштом их врати службенику, чиме се процес конкурисања за корисника завршава.

2. У пословници банке или лизинг компаније

Корисник са свом потребном документацијом долази у пословницу банке или лизинг компаније где заједно са службеником попуњава податке потребне за формирање захтева. Након што службеник унесе потребне податке у апликацију, биће формиран **Захтев за доделу бесповратних средстава** у пдф формату, који заједно са **Изјавом о испуњености услова**, потписује квалификованим електронским потписом законског заступника корисника.

Алтернативно, уколико не постоји могућност да се Захтев и Изјава потпишу на лицу места квалификованим електронским потписом законског заступника, они се могу проследити електронском поштом на жељену адресу и на исти начин вратити потписани.

НАПОМИЊЕМО ДА ПДФ ФОРМА ЗАХТЕВА И ИЗЈАВА О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА МОРАЈУ БИТИ ПОТПИСАНИ КВАЛИФИКОВАНИМ ЕЛЕКТРОНСКИМ ПОТПИСОМ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА КОРИСНИКА. ОСТАЛА ДОДАТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ДОСТАВЉА СЕ СКЕНИРАНА БАНЦИ/ЛИЗИНГ КУЋИ ИЛИ У ПАПИРУ ПА ЈЕ ОНДА БАНКА/ЛИЗИНГ КУЋА СКЕНИРА.

Квалификовани електронски потпис законског заступника треба да садржи ЈМБГ. Уколико законски заступник има квалификовани електронски потпис на коме није видљив његов ЈМБГ, већ број неког личног документа, онда је потребно је да као додатну документацију достави скениран тај други документ (пасош или очитану личну карту).

Образац „Подаци за захтев“ има за сврху да привредни субјект изабраној пословној банци/лизинг компанији достави податке о привредном субјекти који нису садржани у регистрима и евиденцији надлежних органа: Агенције за привредне регистре, Централног регистра обавезног социјалног осигурања, Пореске управе, од којих софтверска апликација ИС Министарства аутоматски преузима податке. Овај документ се не потписује, и привредни субјект га може изабраној пословној банци/лизинг компанији доставити лично или електронским путем. На основу података из овог документа, и аутоматским преузимањем података наведених надлежних органа, службеник банке/лизинг компаније саставља Захтев за доделу бесповратних средстава који законски заступник привредног друштва потписује електронским потписом (било у банци било из своје канцеларије). Потписан Захтев за доделу бесповратних средстава у ПДФ формату, који је претходно кредитно одобрен и уз сву неопходну пратећу документацију, банка/лизинг компанија на прописан начин путем софтверског система доставља Комисији за доделу бесповратних средстава.

Образац „Изјава-о испуњености услова“ представља сагласност привредног субјекта са условима који су наведени у Јавном позиву и Програму подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години. Овај документ законски заступник привредног друштва потписује електронским потписом (било у банци било из своје канцеларије), и овај документ је део обавезне конкурсне документације. За предузетнике потребно је да изјаву потпише лице које је регистровало обављање

делатности као предузетник. За задруге потребно је да изјаву потпише директор. Ова изјава мора бити дата након датума објављивања јавног позива.

Додатна документација која се обавезно доставља банци/лизинг кући приликом подношења захтева (скенирана или у папиру):

- 1) профактуру/предрачун/предуговор/понуду не старију од дана објављивања јавног позива, на којој је обавезно наведено да је опрема која се набавља нова;
- 2) слику опреме са профактуре;
- 3) доказ за обављање делатности за коју се набавља опрема, и то: изјаву законског заступника друштва под пуном кривичном и материјалном одговорношћу да се привредни субјекат бави делатношћу за коју набавља опрему, слике погона постојећих машина/ слике грађевинске механизације, картице основних средстава за њих, три фактуре за испоручен сопствени производ односно у случају привредних субјеката који се баве грађевинском делатношћу 3 рачуна/привремене/окончане ситуације за извршене радове, из претходне две године;

У наведеним пословним банкама и лизинг компанијама се могу добити и све информације неопходне за учешће у Програму за потенцијалне кориснике.

У случају да потенцијални корисници бесповратних средстава имају примедбе у вези са процедуром за примање захтева за доделу бесповратних средстава које реализују банке и лизинг компаније које учествују у Програму, могу се обратити директно Министарству на електронску адресу: primedbe@privreda.gov.rs.

6. Поступак доделе бесповратних средстава

Банке и лизинг компаније ће примати искључиво захтеве привредних субјеката који задовољавају све услове Програма наведене у тачкама 1.2. и 2. овог упутства и који су предали неопходну конкурсну документацију из тачке 2.1).

С обзиром да се део провера усклађености са условима Програма аутоматски врши већ током самог креирања захтева односно прослеђивања у министарство, скрећемо пажњу да у случајевима да неки од тих услови нису испуњени као и уколико сва обавезна поља у форми захтева нису попуњена, апликација неће дозволити формирање, односно прослеђивање Министарству, таквог захтева.

Пријаве достављене лично на писарницу Министарства или поштом, биће аутоматски дисквалификоване.

Привредни субјекти чије су пријаве комплетне и формално исправне, подлежу провери кредитне способности од стране банке, односно лизинг компанија. Проверу кредитне способности, пословне банке и лизинг компаније спроводе према критеријумима које користе у својим редовним кредитним, односно операцијама у вези са финансијским лизингом.

Банка, односно лизинг компанија је дужна да у року од две недеље од пријема комплетне и формално исправне пријаве, обавести корисника да ли је његов захтев условно одобрен.

Изузетно, датум одлуке кредитног одбора банке може бити и пре расписивања јавног позива само уколико се ради о већ одобреној кредитној линији коју клијент има у банци, што ће службеник банке приликом обраде таквог захтева уписати као напомену (да се ради о пласману из кредитне линије).

Бесповратна средства не могу бити додељена без претходно условно одобреног захтева за кредит/финансијски лизинг од стране банке односно лизинг компаније.

Службеник банке/лизинг компаније уноси у апликацију у оквиру софтверског система развијеног од стране министарства предметни захтев са пратећом документацијом у електронском облику. Пошто супервизор банке потврди у оквиру апликације комплетираност предметног захтева, његову тачност и унесе датум када је условно одобрен кредит привредном субјекту, захтев ће бити доступан Комисији на увид и одлучивање.

7. Рад Комисије

Комисија врши прегледање, контролу формалне исправности и доноси решење о прихватању захтева и додели бесповратних средства према редоследу пријема комплетираних захтева од стране банака и лизинг компаније. Комплетирани захтеви су они код којих је банкарски службеник потврдио да садрже неопходну документацију и који су након аутоматске провере електронским путем прослеђени министарству.

Ради потпунијег сагледавања испуњености критеријума, Комисија може преко банке/лизинг куће да затражи додатну документацију, појашњења предлога и изврши накнадну верификацију поднете документације.

Привредни субјект је дужан да достави тражену допуну документације преко одабране банке/лизинг куће најкасније 15 дана од дана разматрања предметног захтева на седници Комисије. Уколико се тражена допуна документације не достави у овом року, Комисија ће решењем одбацити захтев.

Решење о прихватању/одбијању или одбацивању захтева за доделом бесповратних средства се доставља Развојној агенцији и пословној банци или лизинг компанији код које је захтев поднет. Решење о прихватању захтева и додели бесповратних средства обавезно садржи обавештење корисника да му се додељује *de minimis* помоћ.

Комисија може одбити или одбацити захтев у целини или делимично.

Комисија задржава право да не додели бесповратна средства у случају сумње у веродостојност документације, репутациони ризик привредног субјекта, као и сумње да се опрема набавља у циљу спекулативних радњи, а не остваривања специфичних циљева Програма.

Комисија одлучује о свим накнадним захтевима корисника за изменама Решења о додели бесповратних средства услед наступања непредвиђених околности. Комисија може одобрити промену рока за набавку опреме који је дефинисан Програмом, добављача или опреме, али не и функционалне намене опреме која је предмет кредитирања. У ситуацији када Комисија одлучује о захтеву за измену решења, Комисија не може да повећава износ бесповратних средства који је одобрен првобитним решењем. Уколико се изменом решења повећава укупна нето вредност опреме која се набавља, привредни субјект има обавезу да разлику у односу на претходну укупну нето вредност опреме финансира из сопствених средства.

Комисија одлучује о поступању у случају оштећења опреме (делимичног или потпуног) услед наступања више силе (пожар, поплава, земљотрес и сл.) а на основу извештаја добијеног од стране Развојне агенције Србије и извештаја са обављене теренске контроле.

Комисија има право да донесе решење о стављању ван снаге претходног донетог решења о додели бесповратних средства у случају када дође до сазнања:

- да законски заступник друштва није приликом подношења захтева пријавио сву додељену државну и *de minimis* помоћ;

- на основу којих се доводи у сумњу веродостојност документације на основу које је Комисија донела Решење од додели бесповратних средстава;
- која доводе до сумње да се опрема која је одобрена програмом, набављена у циљу шпекулативних радњи а не остваривања специфичних циљева програма.

Такође на основу информације добијене од Развојне агенције да је приликом теренске контроле утврђено да нису испоштовани елементи Уговора о додели бесповратних средстава Комисија има право да донесе решење о стављању ван снаге претходног донетог решења о додели бесповратних средстава.

У том случају, привредни субјект је дужан да врати додељена бесповратна средства.

8. Закључивање уговора, уговорне обавезе корисника и пренос средстава

У року од осам дана од дана пријема решења Развојна агенција и пословна банка или лизинг компанија обавештавају привредни субјект.

Кандидати чије је захтеве одобрила Комисија морају закључити:

- уговор о кредиту са банком, односно уговор о финансијском лизингу са лизинг компанијом у року од 15 дана од дана достављања писаног обавештења од стране банке, односно лизинг компаније;
- уговор о коришћењу бесповратних средстава са Развојном агенцијом, у року од 15 дана од дана достављања писменог обавештења о решењу Комисије и позива за закључење уговора од стране Развојне агенције.

Међусобна права и обавезе у вези са коришћењем бесповратних средстава уређују се уговором који закључују Развојна агенција Србије и корисник бесповратних средстава.

Уговор о кредиту, односно уговор о финансијском лизингу, мора бити закључен стриктно према условима из Програма, Уговора о реализацији Програма, закљученог између Министарства, Развојне агенције и сваке банке, односно лизинг компаније и условно одобреног захтева.

Кандидати ће уз решење о додели бесповратних средстава добити четири примерака уговора о додели бесповратних средстава које ће, након потписивања, вратити Развојној агенцији. Датумом закључења уговора се сматра онај датум када је уговор потписан од стране директора агенције и заведен у Развојној агенцији Србије.

Обавезни елементи Уговора о додели бесповратних средстава су новчани износ који се додељује кориснику средстава, намене за које се средства додељују и начин преноса бесповратних средстава. Уговор садржи и обавезу корисника да отвори наменски рачун код банке у случају банкарског кредита, обавезу корисника да уколико средства буџета не искористи наменски, мора иста да врати у складу са Уговором о додели бесповратних средстава, обавезу корисника да у случају превремене отплате кредита у току прве трећине трајања периода отплате држави врати целокупан износ одобрених бесповратних средстава, као и обавезу корисника да набавку опреме оконча најкасније у року од шест месеци од склапања Уговора о додели бесповратних средстава. Уговором о додели бесповратних средстава ће бити прецизирано да привредни субјект опрему купљену уз подршку бесповратних средстава додељених из овог Програма не сме да отуђи и да у најам до 31.12.2023. године без обзира на могућност превремене отплате кредита, као и забрана смањења броја запослених на дан 31. децембра 2021. године више од 10% у односу на број запослених на неодређено време на дан 31. децембра 2020. године по евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања. Такође, у Уговору ће бити наведено да је Корисник средстава дужан да, у случају наступања непредвиђених околности које су довеле до одступања од услова

дефинисаних у Решењу о додели бесповратних средстава, достави банци/лизинг компанији електронским путем, захтев за измену првобитно одобреног Решења или захтев за одустајање од првобитно одобреног Решења (у целисти или делимично). Уз Уговор о додели бесповратних средстава прилаже се и бланко меница која служи као средство обезбеђења за доделу бесповратних средстава у случају да се утврди ненаменско трошење средстава или евентуалне злоупотребе, или да дође до превремене отплате у току прве трећине трајања периода отплате.

Уговором о додели бесповратних средстава ће бити прецизирана и обавеза уплате учешћа од 5% нето вредности опреме која се набавља у року од 5 радних дана од дана закључења уговора са банком односно лизинг компанијом. Уговором ће бити прецизирано и да ће се сматрати да је привредни субјекат, коме је одобрен захтев за коришћење бесповратних средстава, одустао од коришћења средстава уколико не потпише уговор о кредиту са банком, или не уплати учешће од 5% нето вредности производне опреме у роковима предвиђеним Програмом и уговором о коришћењу бесповратних средстава.

Подаци о добављачу и трошковима у уговору морају бити истоветни подацима из профактуре/понуде/предуговора поднетог уз пријаву.

Привредни субјекти који у року од 15 дана од дана пријема обавештења од стране Развојне агенције нису потписали уговор о коришћењу бесповратних средстава, сматраће се да су од додељених средстава одустали.

Уколико привредни субјекат не потпише уговор о кредиту са банком односно лизинг компанијом, уговор склопљен са Развојном агенцијом сматра се ништавним.

У року од пет дана од дана склапања уговора са банком, односно лизинг компанијом, привредни субјекат дужан је да уплати уговорено учешће. Све евентуалне ризике курсних разлика, сноси подносилац захтева.

У случају финансијског лизинга, привредни субјекат уговорено учешће уплаћује на посебан, наменски рачун лизинг компаније код пословне банке, и о извршеној уплати лизинг компанија без одлагања доставља обавештење Развојној агенцији.

По склапању уговора о додели бесповратних средстава, Развојна агенција ће, у року од 15 дана од дана када је информација о извршеној уплати унета од стране банке/лизинг компаније у софтверски систем министарства, пренети одобрена бесповратна средства на посебан, наменски рачун привредног субјекта.

Након извршене уплате од стране привредног субјекта и Развојне агенције, банка односно лизинг компанија ће извршити уплату целокупног износа трошкова набавке опреме по профактури или предуговору на рачун добављача.

Уплата добављачу целокупног износа трошкова набавке опреме се може извршити и на рате у складу са договором између добављача и привредног субјекта искључиво са наменског рачуна.

Привредни субјекат је дужан да предмет инвестиције за који су му одобрена средства набави у року од 6 месеци од дана закључења уговора односно анекса уговора. Комисија у оправданим случајевима може одобрити продужетак рока за набавку опреме.

Уколико привредни субјекат не може да испоштује дефинисани рок за испоруку опреме дужан је да пре истека рока достави банци/лизинг компанији електронским путем, захтев за измену првобитно одобреног рока, који ће она унети у оперативни систем министарства као и да електронским путем о томе обавести Министарство.

У случају да Комисија одобри измене доставиће кориснику средстава измену Решења о додели бесповратних средстава.

9. Поступак по жалби

Кандидати чије је захтеве Комисија одбила имају право на жалбу у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба се подноси министру привреде, непосредно или препорученом поштом, на адресу Министарство привреде, Кнеза Милоша 20, 11000 Београд.

О жалби одлучује министар у року од 30 дана од дана пријема жалбе.

Неблаговремена, недопуштена, односно жалба изјављена од стране неовлашћеног лица, биће одбачена.

10. Праћење реализације

10.1. Одлучивање по накнадним захтевима корисника

Након доношења решења Комисије, опрема која је наведена у профактури, као и добављач, не може се мењати осим у посебно оправданим случајевима на образложен захтев клијента. У том случају Комисија може одобрити промену добављача или опреме, али не и функционалне намене опреме која је предмет кредитирања.

Комисија одлучује о свим накнадним захтевима корисника за изменама Решења услед наступања непредвиђених околности.

Сваки захтев за изменом првобитно одобреног захтева или захтев за одустајањем првобитно одобреног захтева (целокупног или делимичног) се потписан електронским потписом (са пратећом документацијом којом се доказују наводи у захтеву) доставља банци/лизинг компанији електронском поштом, који ће она унети у оперативни систем министарства као и електронском поштом о томе обавестити Министарство.

Комисија разматра захтев и о томе доноси решење о измени решења или обавештење да се наведени захтев одбацује.

Измена решења се може радити само у посебно оправданим случајевима, као на пример:

- добављач није испунио договорени рок испоруке опреме;
- добављач није у могућности да испоручи тражену опрему или модел исте;
- добављач је престао са радом;
- опрема не задовољава уговорену спецификацију;
- друге непредвиђене околности на које привредни субјекат није могао да утиче.

У свим наведеним случајевима потребно је да привредни субјект достави образложен **захтев за измену првобитно одобреног захтева** као и изјаву добављача којом се потврђују наводи из захтева привредног субјекта.

У ситуацији када Комисија одлучује о захтеву за изменом Решења Комисија не може да повећава износ бесповратних средства. Уколико се изменом решења повећава укупна нето вредност опреме која се набавља привредни субјект има обавезу да разлику у односу на претходну укупну нето вредност финансира из сопствених средстава.

У случају да привредни субјект коме су додељена бесповратна средства, жели из одређених разлога да **одустане од целокупног захтева**, Комисија констатује да је привредни субјект одустао од учешћа у програму, и доноси решење о стављању решења о додели бесповратних средстава ван снаге.

У изузетно оправданим случајевима привредни субјект коме су додељена бесповратна средства може такође **одустати и једним делом односно делимично од првобитног захтева** (тачније од дела опреме коју жели да набави). Комисија у овом случају констатује да је привредни субјект одустао од набавке дела опреме, и доноси решење о измени решења о додели бесповратних средстава (умањују се додељена бесповратна средства), Разлику у висини првобитно додељених бесповратних средстава и новог износа истих, привредни субјект је дужан да врати по инструкцијама које ће добити од РАС-а.

У случају да комисија констатује да су се испунили услови за раскид уговора са привредним субјектом који је добио бесповратна средства у текућој години, министарство ће донети Решење о стављању ван снаге решења о додели бесповратних средстава а претходно пренета средства ће бити, на основу инструкција добијених од стране РАСа враћена тако да могу да се распореде у текућој години, у складу са програмом.

10.2. Повраћај вишка средстава услед евентуалних курсних разлика

Како је већ поменуто да све евентуалне ризике курсних разлика, сноси подносилац захтеван напомињемо следеће:

За нето износ опреме до 20 мил РСД:

Вишак средстава са наменског рачуна клијента се враћа пропорционално (сходно учешћу у финансирању), и то 25% на рачун РАС-а, а 75% на рачун клијента.

(Нпр. нето вредност опреме 18,000,000 РСД. Вишак средстава на наменском рачуну 100,000 РСД. Повраћај: 25% на рачун РАС-а – 25,000 РСД и 75% на рачун клијента – 75,000 РСД)

За нето износ опреме изнад 20 мил РСД:

I сценарио је када после враћања вишка средстава укупна нето вредност опреме остаје и даље преко 20 мил РСД:

Вишак средстава се враћа 100% на текући рачун клијента, јер су додељена бесповратна средства свакако на мах износу (5,000,000 РСД).

(Нпр. нето вредност опреме 22,000,000 РСД. Вишак средстава на наменском рачуну 1,000,000 РСД. Повраћај: 100% на текући рачун клијента – 1,000,000 РСД.)

II сценарио је када после враћања вишка средстава укупна нето вредност опреме се смањује испод 20 мил РСД:

Разлика између 20 мил РСД и новодобијеног износа се враћа пропорционално (сходно учешћу у финансирању) и то 25% на рачун РАС-а 75% на рачун клијента. Остатак вишка (износ изнад 20 мил РСД након враћања) се враћа 100% на рачун клијента.

(Нпр. нето вредност опреме 21,000,000 РСД. Вишак средстава на наменском рачуну 1,500,000 РСД. Повраћај:

Разлика између 20 мил РСД и новодобијеног износа од 19,500,000 (21,000,000 – 1,500,000), а то је 500.000 РСД се враћа пропорционално: 25% на рачун РАС-а – 125,000 РСД а 75% на рачун клијента – 375,000 РСД. Остатак вишка од 1,000,000 (1,500,000 – 500,000) се враћа у целости на текући рачун клијента (100%).)

10.3. Превремена отплата кредита/лизинга

Привредни субјекти могу отплатити кредит односно средства финансијског лизинга превремено у односу на рок који је дефинисан у уговору са банком односно лизинг компанијом, са тим да **уколико превремену отплату изврше у току прве трећине трајања периода отплате, дужни су да врате целокупан износ одобрених бесповратних средстава.**

10.4. Надзор и контрола наменског коришћења средстава

Корисник средстава је у обавези да благовремено достави банкама/лизинг компанијама, за потребе контроле, доказе за проверу утрошка одобрених бесповратних средстава као и да у периоду од 2 године након године у којој је програм реализован за потребе наменске контроле обезбеди све неопходне услове и документацију.

Надзор и контролу наменског коришћења средстава врше банке или лизинг компаније и Развојна агенција у сарадњи са Министарством.

Непосредно након извршене набавке опреме у случају кредита банке, корисник средстава дужан је да банци достави копију фактуре по којој је извршена набавка опреме, на којој је обавезно наведено да је опрема нова, извод са рачуна да је опрема плаћена добављачу, SWIFT, јединствену царинску декларацију (у случају да се опрема набавља од ино добављача.) а банке су у обавези да је скенирају и увезу у предмет (електронску фасциклу) корисника у оквиру софтверског система.

Након извршене набавке опреме у случају финансијског лизинга, лизинг компанија је у обавези да копију фактуре са корисником на којој је обавезно наведено да је опрема нова, извод са рачуна, SWIFT и JCE (ако је страни добављач) унесе у апликацију у оквиру софтверског система.

Уколико један привредни субјекат има више фактура, након уноса последње, банка/лизинг компанија уноси и картица основних средстава у оквиру оперативног система министарства.

РАС је у обавези да до 31.01.2022. године достави Министарству извештај о извршеној провери (позивањем сервиса Централног регистра обавезног социјалног осигурања у оперативном систему Министарства) обавезе корисника средстава да не сме да смањи број запослених више од 10% у односу на број запослених на неодређено време на дан 31.12.2020. године по евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

Након завршене набавке опреме од стране свих привредних субјеката, у циљу провере наменског трошења средстава, банка/ лизинг компанија врши прву теренску контролу, и то најкасније (за уговоре потписане у децембру 2021. године) до **5. јула 2022.** године, и уноси потребну документацију у апликацију у оквиру софтверског система. За привредне субјекте којима је Комисија одобрила продужетак рока за набавку опреме услед наступања непланираних околности, крајњи рок је **10 дана** од дана реализације анекса уговора.

Приликом вршења прве теренске контроле, привредни субјект је дужан да презентује оригинале и обезбеди копију банци/лизинг компанији (уколико то већ није урадио) следеће документације:

- фактуру за набављену опрему по одобреном захтеву;
- картицу основних средстава;
- SWIFT и јединствену царинску декларацију у случају да се опрема набавља од ино добављача.

Након извршене прве теренске контроле банка/ лизинг компанија уноси у апликацију у оквиру софтверског система:

- Извештај о извршеној теренској контроли (на стандардном формату) и слику опреме која је набављена.

Друга теренска контрола банке/ лизинг компаније се врши у **последњем кварталу друге календарске године**, након године у којој је програм реализовани то најкасније до 15. новембра. Након извршене друге теренске контроле банка/ лизинг компанија уноси у апликацију у оквиру софтверског система:

- Извештај о извршеној теренској контроли (на стандардном формату) и
- слику опреме која је набављена.

Привредни субјект је дужан да до **31. јануара 2024.** године достави банци/лизинг компанији документацију коју банка/ЛК уноси у апликацију у оквиру софтверског система најкасније до 01.03.2024. године и то:

- картицу основних средстава на дан **31.12. 2023.** године;
- електронски потписану изјаву привредног субјекта на дан **31.12. 2023.** године да је опрема у његовом власништву односно да није отуђио предмет набавке.

Уколико се приликом вршења теренске контроле установи да је привредни субјект, без претходног обавештавања банке и добијања претходне сагласности Комисије, купио неку другу опрему или променио добављача, сматраће се да је привредни субјект поступио супротно правилима програма по коме су му бесповратна средства додељена.

У случају да банка или лизинг компанија уочи и неке друге неправилности или злоупотребе, Развојна агенција ће по пријему писаног обавештења банке или лизинг компаније, извршити другостепену контролу наменског коришћења и предузети све неопходне мере ради њиховог отклањања.

Уколико Развојна агенција у другостепеној контроли, утврди неправилности или злоупотребе, односно непридржавање уговора, привредни субјект је у обавези да по инструкцијама РАС-а врати бесповратна средства. У супротном, биће активирани менице привредног субјекта као средства обезбеђења бесповратних средстава. Након активирања менице, банка или лизинг компанија има право да пређе на другачије услове финансирања од уговорених, као и да раскине уговор о са корисником.

За кредите рочности 18 месеци и превремено отплаћене кредите Развојна агенција има обавезу да изврши теренску контролу две године од потписивања уговора о додели бесповратних средстава. и о томе достави извештај министарству. У реализацији контроле наменског коришћења средстава техничку помоћ Развојној агенцији пружају акредитоване регионалне развојне агенције. Корисник средстава дужан је да Министарству, Развојној агенцији, Акредитованим регионалним развојним агенцијама и Комисији за контролу државне помоћи, у циљу праћења коришћења средстава, омогући надзор у свакој фази реализације активности тако што ће у сваком моменту бити омогућена контрола реализације активности и увид у финансијску документацију.

Развојна агенција ће такође вршити и првостепену контролу наменског коришћења средстава код привредних субјеката у временском периоду након отплате кредита до истека 24 месеца од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава.

Развојна агенција ће на основу увида у апликацију „Извештај-документарно правдање и наменска контрола“ у оквиру софтверског система доставити министарству једном годишње, извештај о налазима и евентуално предузетим мерама, за све кориснике по програму, и то до 01. децембра.